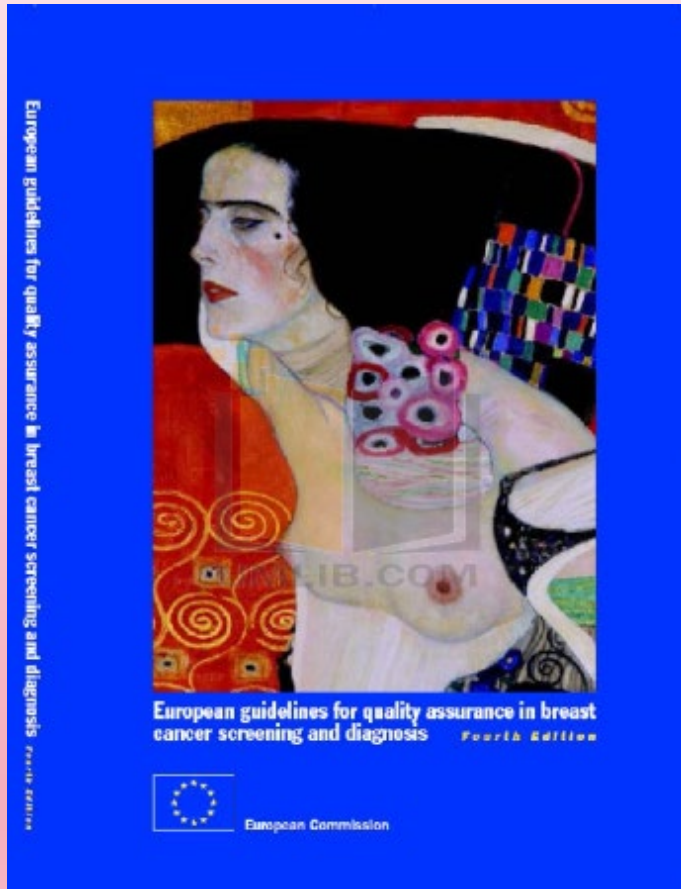

Nová doporučení EU v mamografickém screeningu (projekt ECIBC) a jejich reflexe v českých standardech

Jan Daneš

Radiodiagnostická klinika 1. LF UK a VFN v Praze

Nová Doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

European Commission > EU Science Hub > ECIBC

European Commission Initiative on Breast Cancer

Improving quality of care and reducing inequality in Europe

<https://healthcare-quality.jrc.ec.europa.eu/>

Nová Doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

Iniciativa Evropské komise pro rakovinu prsu (ECIBC) deklaruje základní úroveň kvalitní zdravotní péče, která má být dostupná v celé Evropě.

Na základě nejnovějších dostupných vědeckých poznatků se ECIBC snaží nabídnout poskytovatelům zdravotní péče a ženám jasné a nezávislé pokyny týkající se screeningu, diagnostiky a péče o ženy s karcinomem prsu.

Nová Doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

Breast cancer guidelines and quality assurance

European guidelines on screening and diagnosis

Evidence-based guidelines developed by the European Commission.

International guidelines on breast cancer care

Collection of guidelines on treatment, rehabilitation, follow-up and palliative care.

European quality assurance scheme

Quality assurance for breast cancer services covering the entire breast cancer pathway.

Podklad pro akreditaci a kontrolu kvality center – diagnostiky, léčby, rehabilitace, dispenzarizace a paliativní péče

Nová Doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

Jednotlivá
doporučení
Evropské komise o
screeningu a
diagnostice na
základě medicíny
založené na
důkazech (EBM)

Breast cancer guidelines and quality assurance

The infographic is titled "Breast cancer guidelines and quality assurance" and is divided into three columns. The first column, titled "European guidelines on screening and diagnosis", features an illustration of a pink ribbon and a pink pencil with the European Union flag, connected by a red line. The second column, titled "International guidelines on breast cancer care", shows a world map and several hands raised. The third column, titled "European quality assurance scheme", depicts a pink ribbon with the European Union flag and a yellow star.

European guidelines on screening and diagnosis
Evidence-based guidelines developed by the European Commission.

International guidelines on breast cancer care
Collection of guidelines on treatment, rehabilitation, follow-up and palliative care.

European quality assurance scheme
Quality assurance for breast cancer services covering the entire breast cancer pathway.

European guidelines on breast cancer screening and diagnosis (Evropská doporučení pro screening a diagnostiku rakoviny prsu)

Pokyny předkládají nejnovější dostupné poznatky ve formě doporučení a doporučených postupů, jejichž cílem je optimalizovat péči o pacienty. Ta jsou vypracována na základě relevantních "otázek zdravotní péče" (healthcare questions), které jsou níže seskupeny do hlavních témat a prezentovány formou otázek a odpovědí.

Breast cancer screening

Screening ages and frequencies

Use of tomosynthesis

[Women with high breast density](#)

Inviting and informing women about screening **NEW**

Organising breast cancer screening programmes **NEW**

Breast cancer diagnosis

Informing women about their results **NEW**

Further assessment after the mammogram

Staging of breast cancer

Planning surgical treatment

Towards the treatment of invasive breast cancer

Postup tvorby doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

Doporučení připravují a hlasují o nich strukturovaným způsobem členové **skupiny pro tvorbu doporučení (Guidelines Development Group, GDG)**, která zahrnuje zdravotnické pracovníky, epidemiology, odborníky na medicínu založenou na důkazech a tvorbu doporučení a pacientky. **Velmi přísně je posuzován konflikt zájmu každého člena** každoročně a ještě pro každé téma:

Dear Dr. Daneš,

Based on the evaluation of the attached DoI form, you **will be allowed to discuss but recused from voting** on PICOs 1b, 8ai, and 8aii during the September 16 and 17 meetings.

Please do not hesitate in contacting us with any questions you might have.

With kind regards,

The JRC Healthcare Quality Team.

Postup tvorby doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

1. **GDG stanoví priority souboru otázek týkajících se zdravotní péče z širšího seznamu, který zahrnoval otázky vzešlé z veřejné konzultace provedené mezi různými zúčastněnými stranami. Dá do formátu HQ's , resp. PICO - zkoumaná populace (například ženy určitého věku), intervence (například lékařské vyšetření), komparátor (další hlavní možnosti, například alternativní lékařské vyšetření) a výsledky.**
2. **Systematické přehledy pro každou otázku provádí externí a nezávislý tým se specifickými odbornými znalostmi v dané oblasti. GDG posuzuje kvalitu získaných důkazů a při rozhodování o doporučení a jeho síle používá rámce GRADE Evidence to Decision (EtD).**

Postup tvorby doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

- 3. Rámec GRADE EtD systematicky hodnotí 12 různých kritérií, včetně rovnováhy mezi žádoucími a nežádoucími účinky, jistoty důkazů, přijatelnosti, nákladové efektivity a proveditelnosti.**
4. Pokud doporučení neodpovídá formálnímu hodnocení jistoty důkazů podle GRADE, lze vypracovat prohlášení o správné praxi (zcela výjimečně).
- 5. Doporučení jsou aktualizována podle toho, jak jsou k dispozici nové důkazy.**

Nová Doporučení EK o rakovině prsu (projekt ECIBC)

Příklady HQ's (PICO's)

Should a letter vs. no invitation to organised screening be used for inviting asymptomatic women to breast cancer screening programmes?

Should screening using digital breast tomosynthesis vs. digital mammography be used in organised screening programmes for early detection of breast cancer in asymptomatic women?

Should organised mammography screening vs. no mammography screening be used for early detection of breast cancer in women aged 40 to 44?

.....

Příklady doporučení EK v projektu ECIBC

Zajištění účasti ve screeningu podle doporučení Evropské komise (ECIBC, GDG)

- Doporučeny dopisy všem v daném intervalu, jiný způsob zajištění účasti je považován za neefektivní (nezaručí vysokou účast) – upgrade předpokládá i elektronický způsob. V ČR používané posílání gynekologem nebo PLPD na dobrovolné bázi nevede k dostatečné účasti v daném intervalu (ani, když je doplněno dopisy po 3 letech)
- Doporučeny dopisy + ještě další opatření, zejména:
 - Potvrzení praktickým lékařem
 - Pozvání na danou dobu
 - Po dopisu následuje telefonát (sms, email) s připomenutím

Věková skupina a interval podle doporučení Evropské komise (ECIBC)

- Věk 40 – 44: Doporučeno neimplementovat screening (kromě vysokého rizika)
- **Věk 45 – 49: Doporučen screening ve 2 letých intervalech** (podmíněné doporučení)
- **Věk 50 – 69: Doporučen screening ve 2 letých intervalech (silné doporučení)**
- **Věk 70 – 74: Doporučen screening ve 3 letých intervalech** (podmíněné doporučení)
- **Věk 74+:** neřešeno, screening bez zvaní

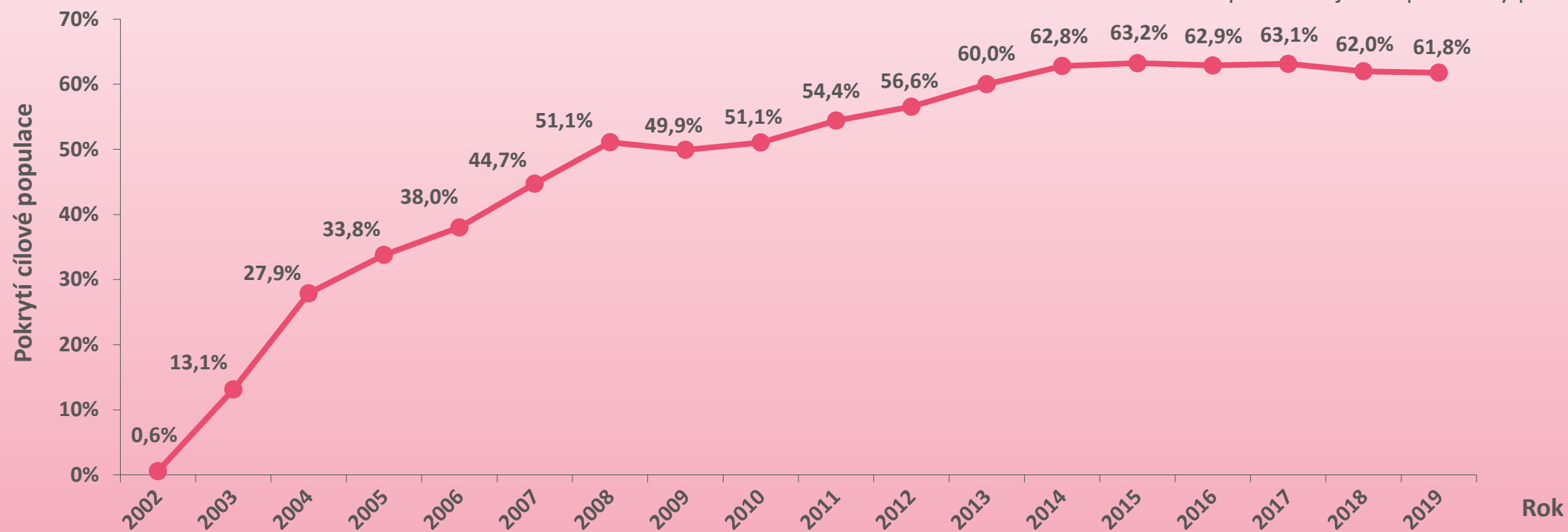
Screeningová metoda podle doporučení Evropské komise (ECIBC)

- **Digitální mamografie (2D mamografie, DM, FFDM)** nebo alternativa
- **Digitální tomosyntéza (DBT, 3D mamografie) se syntetizujícími obrazy**
 - **Nevýhody:** vyšší náklady a dávka (podle techniky), nekompatibilita systémů a PACS, náklady a požadavky na úložiště dat, problémy s přenosem na dálku, neexistence jednotné kontroly kvality, delší doba hodnocení snímků
 - **Výhody:** vyšší senzitivita u (velmi) denzních prsů

Vývoj pokrytí mamografickým screeningem v ČR

věková skupina **45–69 let**, rok 2019: 1 768 287

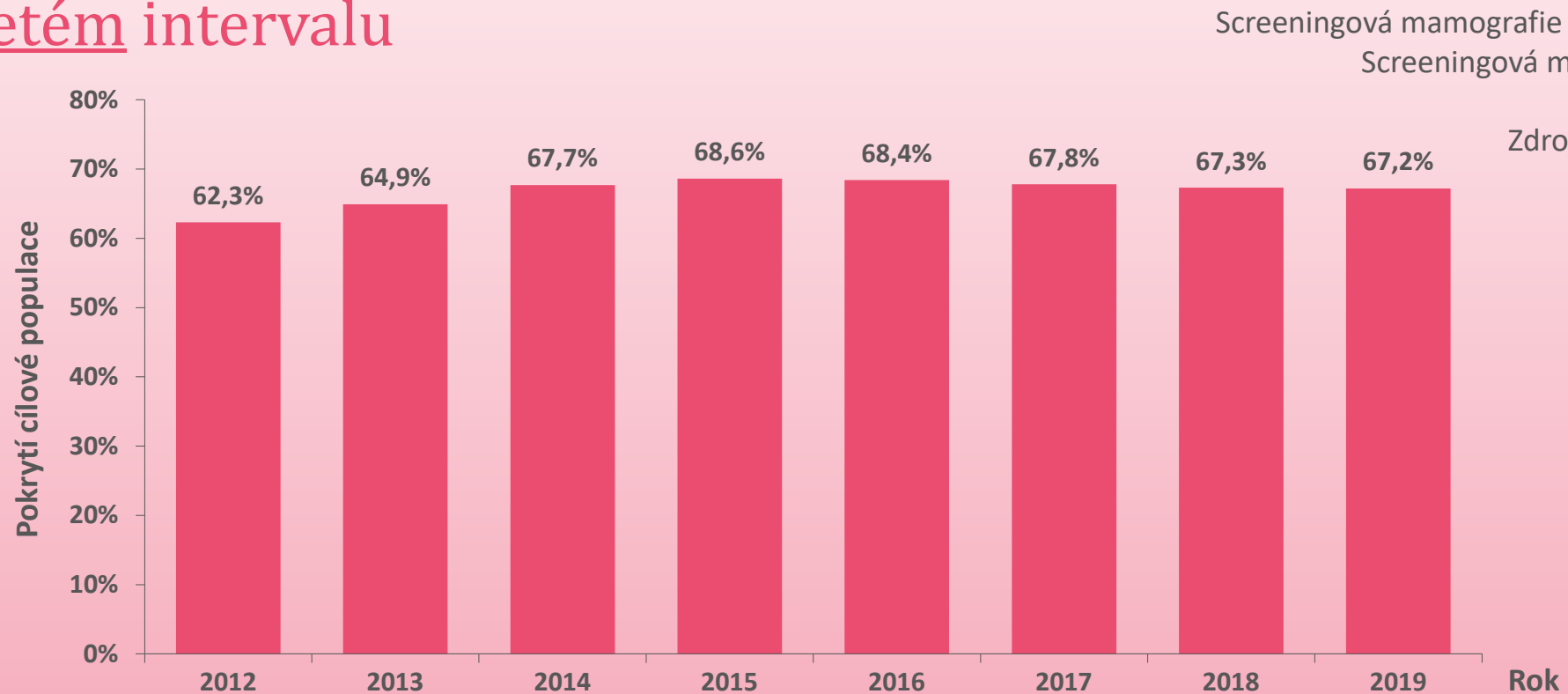
věk představuje věk pacientky při vyšetření

Zdroj dat: NRHZS, NSC/ÚZIS ČR

**Od roku 2008 je screeningem pokryta přibližně polovina populace ve věku 45–69 let
V posledních letech se pokrytí stabilizovalo na hodnotě přes 60 %, v roce 2019 mírně pokleslo**

Pokrytí cílové populace screeningem v letech 2012–2019 v tříletém intervalu

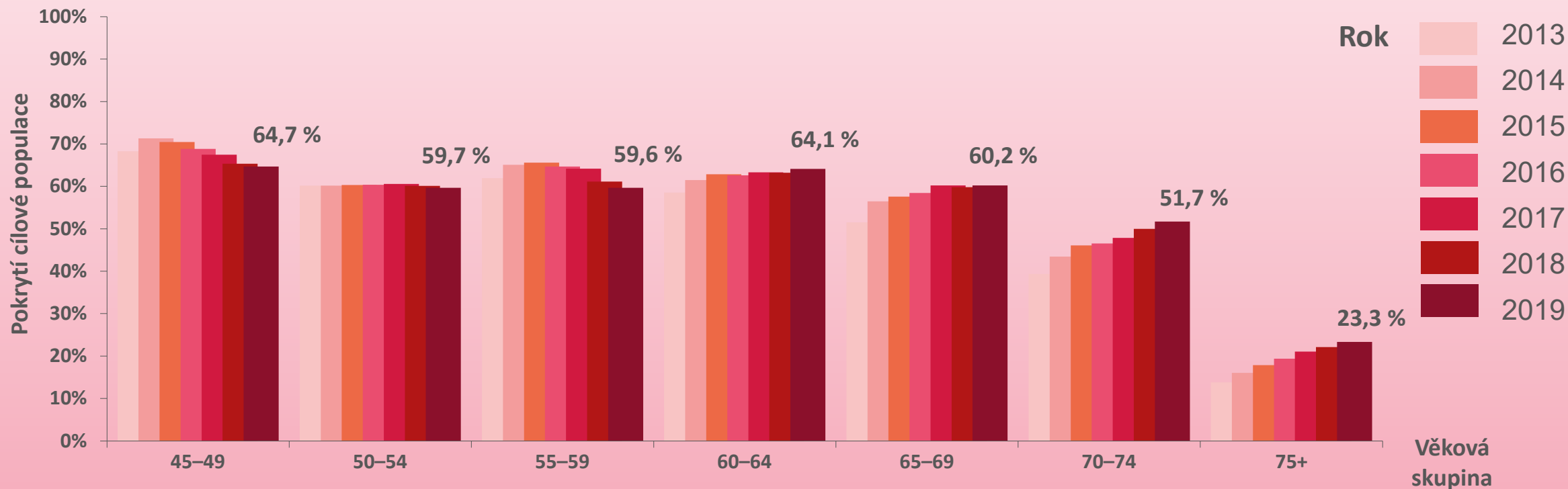
Údaj stanoví podíl žen v cílové populaci (1 768 287 žen v roce 2019), které podstoupily screeningovou mamografií během předchozích 3 let.
Výkon 89178 od roku 2013. Výkon 89221 v letech 2002–2014. Výkon 89223 od roku 2015.

**Při úvaze delšího intervalu došlo k navýšení pokrytí na téměř 70 %.
Podíl vyšetřených žen v tříletém intervalu dosahuje 67,2 % v roce 2019.**

Vývoj pokrytí screeningem dle věkových skupin

věková skupina 45+ let, celková cílová populace v roce 2019: 2 638 692

věk představuje věk pacientky při vyšetření

Zdroj dat: NRHZS, NSC/ÚZIS ČR

Pokrytí je vyšší u mladších žen, u kterých ale dochází v posledních letech k poklesu či stabilizaci pokrytí screeningem
U starších žen je ovšem patrný růst pokrytí v čase

Reflexe doručení Evropské komise (ECIBC) u nás

1. Využít doporučení o diagnostice a screeningu **a modifikovat naše standardy péče, kde je účelné** (zejména „silná“ doporučení, např. zajištění účasti)
2. Podobný postup u doporučení ohledně organizace a způsobu léčby, dispenzarizace, rehabilitace apod. (například podmínky úhrad péče u KOC a KOS apod.)
3. **Neměnit radikálně již fungující systémy a procesy**
4. **Nebyrokratizovat a nezdrazňovat zbytečně procesy, kde není účelné** (osobně jsem skeptický k akreditaci nezávislými akreditačními subjekty, např. podle ISO) – byrokratické a odtržené od běžné praxe, nákladné - vyvádějící finanční prostředky mimo zdravotní péči
5. Na straně MZ ČR deklarovat vůči EK a JRC připravenost adopce (modifikace) standardů v ČR

Děkuji za pozornost!

